Gemeente Houten

Onderdoor 25
Postbus 30, 3990 DA Houten
Telefoon 030 639 26 11
Fax 030 639 28 99
E-mail: griffie@houten.nl
Internet: www.houten.nl

Aan het college en de leden van de raad
i.a.a. de commissieleden

datum	Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Bijlagen
29 juni 2026				

Onderwerp: Bevindingen ARC jaarstukken 2025

Geacht college, geachte raad,

Op 30 maart 2026 ontving de audit- en rekeningcommissie (ARC) de concept jaarstukken 2025. Op 13 mei 2026 werd een update toegezonden. Vervolgens gaf de accountant op 11 juni een toelichting aan de ARC op zijn concept accountantsverslag. De accountant heeft op 23 juni 2026 het accountantsverslag vastgesteld en tegelijkertijd is ook de controleverklaring bij de jaarstukken 2025 afgegeven. In deze brief leest u de bevindingen van de ARC op de jaarstukken 2025. We beperken ons daarbij tot onze belangrijkste bevindingen.

Wat betekent dit voor het college en de gemeenteraad (procedureel)
De reactie van het college op ons advies inclusief deze brief worden aangeboden aan de raad.

Algemene indruk
- Positief is dat de jaarstukken zijn opgeschoond. Het document is dit jaar korter en beter leesbaar. Het blijft nog wel een stuk van meer dan 200 pagina's, maar er zijn stappen gezet.
- Een afkortingenlijst (vooraan in het document) zou helpen, met name voor nieuwe raadsleden.
- Het risicomanagement is beter beschreven. Bij bedrijfsvoering worden stappen gezet volgens het verbeterprogramma ‘Voor elkaar’, alhoewel de toon nog niet evenwichtig is tussen wat goed lukt (verbeterde P&C-cyclus) en wat minder conform verwachting gaat (verdere professionalisering van de financiële afdeling en interne beheersing).

Aandachtspunten van de ARC

Diversiteit deelprogramma’s
- Er is een grote diversiteit in de redactie van de deelprogramma's. De eindredactie is onvoldoende consistent waardoor de raad de programma's niet goed kan vergelijken. Een programma mist soms kleur en toelichting. Uniformiteit tussen de programma's en een toelichting wordt aanbevolen.

- ***Informatievoorziening aan de raad***
  De ARC constateert dat in de jaarstukken 2025 financiële consequenties staan die eerder gedeeld hadden moeten worden met de raad. Na de tweede bestuursrapportage is de raad niet tijdig geïnformeerd over alle financiële consequenties. De RIB in december laat alsnog een deel zien maar komt te laat in het jaar om als raad op te kunnen acteren. Daarnaast wordt er in de bestuursrapportage aangegeven ‘wat er is vastgesteld’; een realistische eindejaarsverwachting wordt gemist.

De ARC stelt daarmee vast, in lijn met de onrechtmatigheidsverklaring, dat de raad in 2025 onvoldoende tijdig op de hoogte is gebracht van de werkelijke financiële stand van zaken en daardoor niet in de gelegenheid is gesteld om altijd tijdig te kunnen acteren c.q. haar budgetrecht goed heeft kunnen oefenen.

De ARC is van oordeel dat het college hier een oplossing voor dient te vinden. Daar zitten aspecten aan als de kwaliteit van prognoses, de voorspelbaarheid van het resultaat, de frequentie en omvang van rapporteren en gedrag en cultuur van de organisatie.

- ***Beperkte voorspelbaarheid van jaarresultaat***
  In het verlengde van het voorgaande punt merkt de ARC op dat het gat tussen de begroting en de daadwerkelijke realisatie weer groter is geworden. De ARC sluit aan bij de opmerking van de accountant daarover in zijn verslag om "*meer en effectievere maatregelen te nemen om de voorspellende waarde van de begroting van zowel de investeringen als de baten en lasten en de uitvoeringskracht dichter bij elkaar te brengen.*" Er moet aandacht zijn voor de balans ambitie en capaciteit om een realistische begroting te krijgen. De ARC ziet dat hierin stappen worden gezet, en waardeert deze inspanningen, maar het resultaat is nog onvoldoende zichtbaar.

  De ARC constateert dat een deel van het resultaat wordt veroorzaakt door incidentele voordelen en autonome ontwikkelingen. Tegelijkertijd blijft scherpe aandacht nodig voor de voorspelbaarheid van de begroting en de uitvoeringsplanning en een financieel juiste verantwoording (bijvoorbeeld van projecten). De ARC vraagt het college om concrete maatregelen om dit te verbeteren.

- ***De investeringsagenda***
  Er zijn in 2025 weer veel investeringsposten doorgeschoven. 66% van de investeringen is behaald en de rest wordt doorgeschoven. Wat de ARC betreft moet daar iets in veranderen: het doel is om meer grip en regie op de investeringsagenda te krijgen en ook hierover effectievere informatievoorziening aan de raad in te richten.

- ***Rechtmatigheidsverantwoording***
  De ARC vraagt de nadrukkelijke aandacht van het college voor de rechtmatigheidsverantwoording, waaruit blijkt dat de onrechtmatigheden de verantwoordingsgrens ver te boven gaan. De financiële onrechtmatigheden 2025 bedragen in totaal € 15,4 miljoen, waarvan € 14,7 miljoen op het begrotingscriterium en € 0,7 miljoen op het voorwaardencriterium (Europese aanbestedingsafwijkingen). Het bedrag is weliswaar lager dan vorig jaar omdat de GREX (de grondexploitatie) eruit is gehaald, maar gelet op de norm van € 3 miljoen is het bedrag nog steeds aanzienlijk[1].

- ***Verbeterprogramma 'Voor elkaar'***
  De ARC constateert dat er in het kader van het verbeterprogramma "Voor elkaar" verbetering plaatsvindt en is hier positief over. De ARC ziet ook de kwetsbaarheid in de afhankelijkheid van externe medewerkers en de taaiheid van verbetertrajecten die cultuur en gedrag raken waardoor e.e.a. langer gaat duren. De doorlooptijd is, zoals ook de accountant constateert, een punt van aandacht.

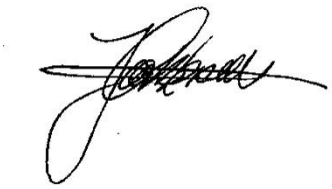
[1] Het begrotingscriterium houdt in dat:
1. alle begrotingsafwijkingen vanwege hogere/lagere lasten (en/of investeringen) en hogere/lagere baten uiterlijk in de 2e bestuursrapportage van het begrotingsjaar worden opgenomen;
2. alleen begrotingsafwijkingen vanwege lagere lasten of afwijkende baten (die na de 2e bestuursrapportage bekend zijn geworden) uiterlijk in december van het begrotingsjaar worden gemeld aan de raad door middel van een raadsinformatiebrief.

Daarmee zijn hogere lasten na de 2e bestuursrapportage altijd onrechtmatig, evenals de afwijkingen genoemd onder 2 (indien niet aan deze voorwaarde wordt voldaan). Met name deze laatste voorwaarde zorgt voor de grootste afwijking van het begrotingscriterium.

Conclusie
De ARC concludeert dat de raad in 2025 op meerdere momenten is geïnformeerd over financiële ontwikkelingen. Desondanks wijkt de uiteindelijke jaaruitkomst aanzienlijk af van zowel de initiële begroting als de tussentijdse prognoses. De ARC adviseert de raad daarom het college te vragen verdere stappen te zetten in het verbeteren van de voorspelbaarheid van financiële resultaten, investeringsrealisatie en begrotingsafwijkingen en de raad hierover tijdig te informeren. Daarbij vraagt de ARC specifiek aandacht voor prognosekwaliteit, investeringssturing, uitvoeringscapaciteit en de verdere versterking van de financiële afdeling en interne beheersing.

De ARC sluit zich daarmee aan bij het advies van de accountant om aandacht te hebben voor de balans tussen ambitie en capaciteit. Ook deelt de ARC de aanbeveling van de accountant om structurele voordelen in programma's onder de loep te nemen en de effecten hiervan te verwerken in de begroting.

Met vriendelijke groet,

J.E. Lobbrecht
Voorzitter audit- en rekeningcommissie

Mede namens de andere leden van de audit- en rekeningcommissie
- W.F. van Maanen
- F.G.J. van der Meij
- D.C.W. Rentinck